

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Annales Episcoporum Slesvicensivm

Cypraeus, Johann Adolph

Coloniæ Agrippinæ, 1634

Capvt XXVII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64615](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-64615)

C A P V T XXVII.

*Vandalus ut discat diuini oracula verbi
Impius, en Præful mox Fridericus adest.
Post ponto infelix submergitur ille profundo,
Percharus Regi flaminibusq; pjs.*

A. C. 1163,

ANNO 1167. Occoni mortuo successit Fridericus Episcopus Slesuicensis , qui & ab Eskillo Lundensi legitimè ordinatus ac consecratus fuit. Vir eruditus, magni animi & consilij, rerum gerendarum peritissimus, ut qui non tantum in literis versatus, sed & in re militari bene egregieq; exercitatus esset. Hoc tempore Waldemarus eius nominis primus , bellum aduersus Vandulos mouit, eosq; terra persequi cœpit, ope & præsilio Henrici Leonis, qui illi subsidio misit Casimirum & Bugislaum Pomeraniæ Principes , & Pribislaum Obotritorum Principem. Rex in eo bello fortunam secundam expertus est, quod Principes fœderati eius dicto audientes sese præberent, &, quæcunque impetrasset, sedulo diligenterq; exequerentur. Quamuis autem Rex recenti adhuc memoria teneret, Vandulos & Slauos malè de suis subditis meritos esse, ut quos sœpè bello adorti funditus delevissent atque prostrarent, eoq; nomine iustissimam illos bello persequendi sibiq; subiugandi causam & occasionem haberet: attamen iniuriarum , & damnorum quæ intulissent, memoriam obliuione delere , eaq; benignè illis condonare maluit , quam armis vindicare, hostemq; viciisci contendit, quod ad altiora, hoc est, ad religionem

Chri-

Christianam propagandam animum adiiceret. Atq; in eam curā & cogitationem , dum toto animo ac viribus incumbit, ad Idolorum cultum, qui adhuc in illis locis vigebat, extinguendum & extirpandum fese totum conuertit. Primum Arconam urbem , Rugianorum Metropolim , obsidere statuit, quod ibi fanum esset celeberrimum, Ethnicisq; ac Paganis sacratissimum , Christianis autem propter Idololatriam execrabile. Fanum erat vndique lapide quadrato ex politum, & artificio insigni , & varietate operis exstructum. In eo Idolum stabat, humani corporis formam & imaginem referens , quatuor capitibus expressum & fabrefactum , quorum duo à tergo , duo verò à facie , vultibus in dextram & laeuam reflexis. Dextra manu idolum cornu gestabat , ex metallo variij generis conflatum, quod vino Sacerdos illius templi implere solebat , & inde anni sequentis vbertatem præsigre & prædicere. Læua arcum tenebat ad latus reflexum , barba tonsa. Sed & iuxta frenum , sella, ocreæ, ac gladius eximiæ magnitudinis , cuius vagina auro obducta erat , appensa cernebantur. Huic Idolo, quod Iano quodammodo comparaueris, collectis fructibus & messe finitâ , quotannis ante fanum solenne epulum , mactatis pecudum victimis , à totius Insulæ plebe , & vulgo promiscuo dabatur , quod certiores de eiusentu anni sequentis redderentur. Sacerdos barbatus vaticinaturus, cornu apprehensum introspicit , vtrum ex eo liquore aliquid exsiccatum & imminutum sit. Si nihil detractum viderit, vbertatem omnium rerum & annum fortunatum prædictit ; sin liquorem decreuisse animaduerterit, annonæ caritatem præsigit , & segetem fructusq; collectos in annum sequentem asseruari iubet. Vinum autem vetus ebibens ad pedes Idoli effundit , & iterum replet , & paulò post, quasi officio propinandi statuam venere-

tur, vinum exhaustur. Placentam etiam pinsere solet Sacerdos mulso admixto, eâ magnitudine, ut ferè hominis staturam adæquet, eamq; Idolo sacrificat. Juuentus autem eo tempore libaminibus adeò luxuriabat, ebrietatiq; & intemperantiæ ita penitus sese dabant, ut sobrietatem omnino detestaretur, quasi sobriè colere Idolum nefas esset. Quin & capitatio, hoc est, tributum in singula capita instituta erat, & quilibet nummum vnum quotannis pendebat in cultum simulachri. Sed & prædones tertiam partem ex prædâ illi offerebant, quasi eius beneficio prædam acquisiuisserent & consequuti essent. Imò rumor est, trecentos equites militasse equis Idolo, & quidquid vel terra vel mari prædati essent, id Sacerdoti custodiendum dabatur, unde templi ornamenta conflabantur. Sed nec exteris licuit vendere, emere, aut mercimonia facere, antequam fano pecuniæ certam summam soluissent. Imò humanis hostijs, quod horrendum & execrabile est, & in primis Christianorum, Idolo latum esse ferunt, quod id ab Idolo petitum adfirmarent. Interrogati Idololatræ, unde cultus ille abominandus originem duxisset, responderunt, à Carolo Magno sibi imperatum esse, vt S. Vitum colerent, Sed illi à Diabolo excæcati, Creatoris obliti, creaturam *Santevitum* nomine adorarunt. Cæsar quidem in honorem sancti Viti templum ædificauerat, & vt inde annum censum Cœnobio Corbeiensi penderent, mandarat. Sed illi religione neglectâ, & Cæsaris Imperio spreto, peculiarem sibi Deum constituerunt, idq; quod dicerent, se Deo externo parere nolle. Atq; eum tali fuisse habitu & formâ, memoriz proditum est. Hanc religionis profanationem, & superstitionem extirpare cupiens Rex, ciuitatem Arconam gruiter oppugnauit, & vt sese dederent, propositis conditionibus, imperauit. Quarum summa erat, ut Christians

ſtianos captiuos laxarent, Religionem Christianam amplecterentur, eamq; secundum ritum Ecclesiarum Danicarum colerent: stipendia & tributa ſacrorum veris Dei ministris penderent: &, vt quoties à Rege vocarentur ad ferendum auxilium, ſeſe ſiſterent. Quibus peractis, poſtridie Abſalon Archiepiscopus Lundensis, (*is eſt, cuius impulſu Historiam Saxo Grammaticus contexuit,*) vna cum Friderico Slesuicensi Epifcopo, qui & obſidioni interfuit, & Bennone Megapolensi, & Proceres ſimulachrum euertere & proſternere iuſſi, vrbem ingrediuntur. Horum ſatellites & ministri Idolum magnā curā & circumſpectione ē terrā effodiunt & eruunt, ne, ſi forte fortuna id labetur, & aliquem attritu opprimeret, aut quaffaret, id ab hominibus ſuperstitiōſis violati numinis pœnæ imputaretur. Cumq; ſimulachrum magno fragore ciuibus circumſtantibus in terram concidiſſet, humiq; proſtratus iaceret Deus manu factus, à Regijs mandatum eſt, vt ſune ad collum alligato ē templo extraheretur, & per medium Slauorum exercitum traduceretur, vt hac re moniti & edocti cognofcerent, ſe Deum coluiſſe, qui ſibi ipſi opem atque auxilium ferre non poſſet. Ita ſimulachrum, vt imperatum erat, protractum, paulo post in fruſta conciſum, & in ignem coniectum, fanum quoque ſolo æquatum, nec non & ærarium locupletiſſimum direptum & expilatum fuit. Sed & continuo templum duodecim in terrā Rugianorum ex lignis, quæ Rex ad uſum machinarum bellicarum aduexerat, ædificari cepta ſunt. In quibus Abſalon, & Epifcopus Slesuicensis Euangelium publicare & annunciare cœperunt, qui & per Dei gratiam docendo ſacraq; adminiſtrando in vrbē multum profecerunt, ita ut multi ad fidem Christianam conuersi, lauacro ſacro abluerentur. Rex quoque in templis ædificandis, ſtipendijsq; ac

pro-

uentibus, vnde Sacerdotes sese alerent ac sustentarent, constituendis ac ordinandis, sumptus fecit quam maximos; eoque rem perduxit, vt Rugiani Christi religionem amplecterentur. Sub id tempus Rex Legatos Romam misit, qui Pontificem de obitu Patrui Canuti Ducis Slesuicensis, certiorem redde-rent, simulq; testificarentur de eximijs ac stupendis miraculis, quæ ab illo edita, omniumq; sermone iam perulgata essent. His cognitis Pontifex seriò man-dauit, vt Proceres Regni congregati, solenni proces-sionis & precationis officio, Canuti corpus de sepul-chro sublatum & consecratum aræ imponant. Quod & factum est Rege iubente, qui tantâ humanitate & benevolentia Sacerdotes ministrosq; Dei, & totum cleri ordinem complectebatur, vt maiori non posset. Sed & liberalitas eius, quâ aduersus Ecclesiam Slesui-censem usus est, maximè prædicanda est. Nam testa-mento facto, dimidiā fabricæ monetariæ partē Ciui-tatis Slesuicensis Episcopo legauit, & vt post mortem suam ei traderetur, seriò mandauit. Semissim item patrimonij sui, ac peculium reliquum, secundum le-ges patriæ eidem Episcopo dedit & legauit, additâ comminatione, vt qui his contrauenire ausi fuerint, pœnæ sempiternæ cruciandi addicantur. Interim ta-men successoribus suis potestatem concedit, si has donationes & legata solutione æris & pecuniæ redi-mere velint, vt id illis liceat. Addit, se eam ob causam hæc legasse & dedisse, vt Sacerdotes Slesuici & in Da-niâ, se, & coniugem suam, eorumq; hæredes, precibus ardentibus Deo commendent, & pro eorum salute ac incolmitate assiduè ac indesinenter orent. Post-quam autem Henrico Leoni renunciatum esset, Re-gem in bello cum Rugianis gesto superasse, & tributa illis imperasse, obsidibus in eam rem acceptis, Lega-tos ad Regem mittit, & vt auri, mulctæ nomine à
Rugia-

Rugianis soluendi, partem dimidiā mittat, & obſides diuidat, petit. Quod cum Rex se facturum negaret, bellum aduersus illum mouet. Casimirus autem & Bugislaus, quod spe, quam de Rugiā suæ Ditioni adiiciendā conceperant, frustrati eſſent, à Rege deficiunt, & fidem violent. Quin & munitiones, quibus Slavis aditus in Daniam excurrendi & prædandi interclusus erat, demoliuntur, & ædibus sacris subuersis, Christianisque obtruncatis, Ditionem Religione exſoluunt, & in Daniam bellum parant. Regem imparatum & inermem aggrediuntur. Qui impetum & irruptionem de improviso factam, ut potuit, ſuſtinuit, & aspero ac turbulentō iſto rerum ſtatu, temporisq; anguſtis, ut potuit, exercitum quendam naualem collegit. Copijs autem terreſtribus, quas habebat, filium nothum, Ducem vel Præfectum Slesuicensem præficit, & in Wagriam, quæ tunc Holsatis parcat, Aldenburgum mittit. Hic Cirripanos obuios fudit, fugauitque, & mille loricatis, agros in locis maritimis ſitos, deuafat. Interim tamen templis & locis Deo ſacratis parcit, vſque adeò, ut nec bona & facultates in ædes ſacras ab hostibus comportatas militibus diripiendi & expilandi facultatem concederet, ne prædandi libidine, ſacrilegio ſeſe obſtringeret, & occaſionem calumniandi maleuolis præberet. Quare magnam laudem adeptus eſt, quam Sacerdos Bruno præconio extulit, & vnde per uulgauit, in primis autem, quod ſacrilegas à fanis manus abſtinuiffet. Rex, qui irruptionem, & iniurias à Slavis acceptas probè vltus eſſet, eorum agris & finib⁹ vastatis, domum vna cum milite, præda omnis generis onusto, redit. Slavi, qui prædam paulo ante partam, & propria bona amifſſent, vindictæ & bellandi cupidi, anno ſequenti de improviso rursus in Ducatum Slesuicensem, & in Daniam irrumptunt, eamq; ubique vastan-

vastantes ac depopulantes, vsque adeo, vt non minorem, imò æqualem prædam reportasse existimentur. Nam Regem circa belli apparatum occupatum, inopinantem, & nihil tale metuentem aggressi, omnia diripuerunt. Rex autem paulò post classe eximia instructa, tantisque militum copijs munitus ac stipatus iterum appulit, vt cum eo prælium committere, manumque conserere Slavi omnino vererentur. Quâ de causa, Henrici Leonis milites aliud consilium, longeque tutius, ac salubrius, vt ipsi existimabant, ineunt, nimirum, cum Christophorus Holsatiam populatus esset, prædamque illic egisset, & Rex classe suâ mare teneret, vt Slesuicensis Præfecturæ ditionem & agros inuaderent, eosque vastarent. Sed cum portas urbis Slesuicensis & Hexamilij clausas, & defensoribus præsidioque munitas accepissent, consilium mutarunt. Quamuis enim Rex peregrè ageret, tamen ad portarum custodiam sexages mille Danos collocauerat. Quare Dani & Holsati, conditionibus utrumque propositis, de pace tractare ceperunt. Slavi interea vndique magna clade affecti, concisi ac prostrati fuerunt. Iulinum captum & direptum, maribus penè omnibus primo impetu occisis. Reliqui supplices facti, pacem petunt, & Regem honorantes, fidem ac obedientiam in posterum se illi præstituros esse, sanctè iurant ac promittunt. Cum in Daniâ omnia iam pacata, ac in tranquillum collocata essent, Pomerani nauem quandam mercibus & armis onustam, & à Socero Regi Daniæ missam spoliant ac diripiunt. Quam cum Rex per internuncios repeteret, Pomerani sannis & ludibrio Danos exceptos, domum remiserunt: quod vndique mare pyratis abundaret, nimiaq; licentia ac impunitate abuterentur ac deteriores fierent. Rex cā iniuriâ & damno commotus, de ijs vlciscendis consultare ac deliberare cœpit:

Nequa-

Nequaquam enim mussitandas has contumelias, impuneq; illas abire statuebat, toties lacerfatus. Neque pro tanto delicto satis pœnæ existimabat, quod urbes direptæ, & pecora tanto numero abacta essent, ut bubulcos mercede conducere oportet. Imò grauius supplicium de illis sumendum putabat. Igitur Iutis Septentrionalibus subsistere iussis, Episcopo Slesuicensi Friderico, qui aliquoties prælio nauali interfuerat, provincia & potestas Slaviam vñā cūm Iutis australibus oppugnandi & inuadendi committitur. Eum statim Regis filius subsequutus est. Quam expeditionem Episcopus Slesuicensis Fridericus, vir excelsi animi, & omni laude dignus suscepit. Classe in altum prouectus, cum flatum lenioris auræ peteret, & ventus vehementior spirans velum latum complexus esset, in mare tempestate coortâ classis abripitur, ita ut nautæ nauium concursum vix vitare possent. Tandem gubernaculo deficiente, nauem turbo euerdit, Episcopo vñā cum alijs omnibus submerso. Cuius fatum & mors reliquis eò fuit calamitosior, quod sociorum cadavera statim reperta fuerint; Episcopi autem corpus, quamuis maiori cura ac diligentia præcatoris quæsumum, ante diem Pentecostes inueniri tam non potuerit. Quo die corpus ad litus Selandiæ appulsum, & vndarum fluctibus eiectum, illæsum minimeq; putidum repertum fuit. Quod viri huius sanctitati & integritati adscribendum, vetustas pia ac sancta existimauit. (Saxo fol. 187. lib. 14i) Quæ & hoc veneratione ac admiratione dignum censuit, quod Episcopi corpus tanto tempore ab amicis quæsumum, nec inuentum, die solenni, qui Spiritui sancto dicatus est, voluerit Deus inclarescere. Quâ de causa, & memoriam corporis inuenti peculiari & honesto cultu honorare posteritas consueuit. Quin & Absalon Archiepiscopus mortem hanc improuisam & interi-

tum

tum Friderici maximè deplorauit , longissimoque tempore anxiè ac vehementer luxit , vsque adeò , ut tanti viri neque obliuisci , neque sine suspirio & gemitu meminisse posset . Extremum quoque , quod potuit , illi officium ac honorem præstítit ac exhibuit in eo , quod honorificè in templo Cœnobij Sorensis eum humandū curauerit , in ea templi parte , quæ ad Austrum vergit , superiori ad chorū . Sepulchrum eius , in exiguo lapide lateritio , Epitaphio inscripto , notatum est , eiusque insignia , in columnā quādam depicta , cernuntur ac perspiciuntur . Rex verò , qui id , quod semel ceperat , ad exitum perducere cupiebat , Absoloni Archiepiscopo , & Canuto summam belli , & expeditionis committit . Qui classe prædatoriā soluentes , magnā celeritate in Pomeraniā nauigant , copijsque in terram expositis , Slauos inopinantes nihilque tale metuentes adorti opprimunt , & agrum maritimum vastant . Quibus cum resistere non possent Casimirus & Bugislaus , quod viribus impares , potentiaque longe inferiores essent , de pace ageare ceperunt . Quæ his tandem conditionibus coiſt , ut Absoloni Duci , primario capiti , centum libras nummūm , necnon duo millia talentorum Canuto , numerarent ac persoluerent , & vt captiuos , quos haberent , liberos dimitterent , quod hæc summa , damnum Regi rapinis datum , æquare ac compensare videretur . Quā pecuniā numeratā , obsidibusque , quos imperauerant , datis , pax tandem facta ac confirmata est . (Diluuium & exundationem maximam , quæ in hac tempora incidit , late prosequitur Helmoldus lib.2.cap.2. Dilapsis piratis , Dux Henricus Leo pacem iniit cum V Valdemaro Rege Danorum , & pro commodis utriusq; terræ celebraverunt colloquia ad Egdoram siue Lubeke , Rex Duci numeravit pecuniam , eò quod per ipsum Ducem ipsius territorij limites à vastatione Slavorum fuissent liberati . Atque ab eo tempore

tempore ceperunt inhabitari omnes Insulæ maris , quæ ad Regem pertinebant Danorum , eò quod Pyratæ defecissent . Plura Helmoldus lib.2.c.6,

(Anno Domini 1162. Cæsar ad colloquium inuitauit omnes Reges totius Christianitatis , & inter alios etiam Regem VValemarum Laonam , quæ in Burgundia sita est . Eo venit VValemarus cum Episcopis Daniae . Helmold. cap. 91. Anno Domini 1163. Imperator Comitia celebrauit Bizantia . Quo venit Rex Daniae VValemarus . In cuius comitatu Dux Borius erat . Quem ipse postea submersit , quia Regnum affectauit . Ibi VValemarus duo regna Daniae & Suetiæ ab Imperatore suscepit . Venit Archiepiscopus Bremensis conquerens ibidem , quod tria regna Dacie , Sueciæ , Norvvegiæ , se de sua sede abstraxerint violenter , cum Iure deberent suam Synodus obseruare . Annal. fol. 191. Cæsar Fredericus vocauit Regem Danorum VValemarum ad colloquium , & cum eo iniit amicitiam . Et rogauit Rex Ducem Henricum Leonem , vt faceret sibi pacem de Slavis , qui sine intermissione vastabant Regnum eius , & pactus est ei amplius quam mille marcas argenti . Vide ibi plura notatu dignissima . c. 87 . Helmold . Henricus Leo deletis Slavis in eorum locum tandem Saxones , & alios Germanos collocat . Helmold . c. 88 . & sequent . Anno 1168 . VValemarus Rugiam occupauit , & Idolum Zuanteuth demolitus est . Helmold . c. 12 . lib . 2 . Anno 1168 . Danis Slavi , iussu Henrici Leonis bellum intulerunt , ac magna damna . Helmold . c. 13 . lib . 2 . at postea reconciliati Rex Danorum VValemarus & Henricus Leo . cap . 14 . & ultimo Helmold . Anno 1171 . Dux Canutus in Diuorum catalogum est relatus . Anno 1172 . Henricus Dux filiam suam Daniae Regi despöndit , qui hæredem ex ea non suscepit . Annal .

fol. 194.

(* *)

N

CA-